



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Qui primum vocati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

operatione aqua, qua baptizati corpus aspergitur, reformatur ad diuinam virtutem, & potentiam. Vide Scholasticos 3. p. q. 62. Kemnit. in examine canon. 7. & 8. fess. 7. Tridentini vocat causas gratiae instrumentales. Quocirca grauius in eum Beza inuehitur Responione ad acta Mompelgartensia. Sociorum enim errores fucare quasi illito pigmento, non detegere & arguere queritur. At Kemnitius sane multorum stultitias rejicit, in can. 5. de baptismo. [Quidam sentiunt ipsis externis sacramentorum elementis, per verbum externum conferri virtutem quandam supernaturalem, quae non sit relatio Dei, seu ordinatio quod per sacramenta, tanquam per causas instrumentales, Deus efficaciam spiritus vel conferre gratiam, sed quae sit virtus spiritualis absolute haerens in corporalibus sacramentorum elementis per quam influant & agant in animam, siue effectiue, siue dispositiue.]

Alij constituerunt in ipsis elementis gratiam contineri essentialiter, sicut medicina in pixide.
 Alij sacramenta volunt esse tantum signa & notas Christianae societatis, quibus a paganis discernamur, & ad mutua officia excitemur, & obstringamur.
 Alij volunt tantum esse allegorias & significationes Christianae mortificationis.
 Alij esse tantum signa gratiae, iam antea & extra verbum sacramentorum collatae & exhibitae. His erroribus opponuntur haec testimonia ad Titum 3. laudantium regenerationis, &c.]

Verum haec alibi copiosius. Nunc hoc lectori considerandum relinquo, ut videat quam harum diuinam omnipotentiae relinquat, qui negat eam ad effectus suos posse uti instrumentis alioqui non idoneis, imo etiam contrariis. Deus autem non modo omnia potest, sed etiam ad actiones suas usurpare potest instrumenta quae ex se nihil possunt. Quod dicere non est idololatria, sed negare est in Dei potentiam iniuriosa temeritas.

Illyricus sibi contrarius est, tollere, & tegere dicit; sublata sic docet: [Aeneas tollo duplicem habet significationem, tum in se recipiendi, ferendique aut leuandi, tum etiam perdendi, quam ambiguitatem etiam illud Scepticum epigramma in Nerone dictum exprimit:]

Quis neget Aeneas magni de stirpe Neronem?

Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem.

Sic tollit Christus peccata (ut perspicuitatis causa hisce ferme ineptis aut etiam ridiculis exemplis viamur) gestando ea sibi impurata in corpore suo, dum reatum poenaeque pro eis patitur, ut Aeneas patrem: & tollit ea etiam perdendo & abolendo, sicut Nero matrem interficiendo. Non est dubium Baptistam hoc suum dictum sumpsisse ex Isaia 53. Vbi ista ipsa peccati portatio copiose describitur, vtrique Propheta duobus verbis Nasa & Sabal, prius vtramque notionem habet, Sabal tantum molestam laboriosamque gestationem.]

VERSVS 34.

Et ego vidi & testimonium perhibui quia hic est filius Dei.

QVÆSTIO I.

Quod testimonium Ioannis?

§. 1. Ioannes crebro & eisdem & alijs auditoribus aduenientibus de Christo testificatur, ea etiam causa Christus accedit, ut eo teste facilius detur Evangelij progressus: solent enim in rebus nouis &

magnis identidem testimonium postulare. Itaque Ioannes etiam variis modis illis Christum demonstrat, ut describit, nempe esse agnum tollentem peccata mundi, super eum descendisse Spiritum sanctum & mansisse, hic in memoriam reuocat auditoribus, se testatum esse, quod sit filius, quod vbi se erit, non est scriptum, fecisse tamen certum est ipso testante, & apud eos qui audierant. Saepius id inculcasse, & prophetis ostendisse, dubitare non licet; praesertim eo tempore, quo legationem Iudaeorum ex cepit, tum enim publice fidem suam professus est, & doctores Israelis instruxit.

Quamuis nonnulli praeteritum pro praesenti positum arbitrentur. Cyrillus Alexandrinus dum ista exponit.

Hanc analogiam alij etiam probant, ita Syrus: *נאסר נאסר* nashareh, potest etiam intelligi de officio, *testis sum constitutus.*

VERSVS 37.

Et audierunt eum discipuli loquentem, & secuti sunt Iesum.

QVÆSTIO I.

Qui primum vocati?

§. 1. Christus iam duos Ioannis testimonio per-motos adducit. Andream & alium, quem Euangelista non nominat. Ioannis autem discipulos esse constat, quod Syrus explicat: *תלמידי תלמידי* *ibid.* *תלמידי*, discipuli eius. Nullo autem hortatu, sed solo aduocato sunt, ut S. Chrysostomus notat, ita etiam Cyrillus & Beda, non de spectu praepositi, sed electio e melioris. Institutum quippe Ioannis erat, discipulos non retinere, sed ad Christum dirigere. Andreas igitur, & socius vocati sunt, & ille quidem ad Apostolatam, hic vero ut tantummodo discipulus esset.

§. 2. Magistrum appellant vers. 8. ut proficentur in posterum se eius dictis audientes fore, viam salutis ab eo velle discere. De sola habitatione inquirunt, caetera opportunius cognituri: Magistrum autem appellant nondum experientia illius doctrinae, sed Ioannis testimonio. Messiam autem omnia annunciationum testebant, ut cap. 4. 25. Samaritana mulier proficetur.

Rabbi magister meus, vel dominus meus, de hominibus in magistratu, aut dignitate constitutus dicebatur, peculiari autem modo diuinum scripturarum interpretibus solebat attribui. Ioannes graece interpretatur *διδάσκων*. Syrus habet *רבב* Rabban magister noster, & interpretamentum omisit. Discipuli autem hebraice loquuntur, cum dicunt Rhabbi, non Syriace, quod ea vox usitata etiam Syris.

§. 3. Manserunt vers. 39. autem apud eum illa die, partem doctrinae audientes; erat autem hora decima, hoc est, duae horae ad occasum solis supererant. Sed quae fuerit horarum ratio apud Iudaeos, non omnino certum, nisi quod diei sint horae duodecim, nec magna varietas fuisse horarum videtur, cum non admodum magna sit dierum diuersitas. Christus vsus est ea occasione, ut instrueret secum ea die permanentes.

Noctem etiam totam cum eo manserunt, sine dubio partim precibus, partim Christo audiendo impendentes.

